

2009 için “ruh halleri”

Dört beş aydır yaşadıklarımız, kelimenin en basit haliyle “ezberimizi bozdu”. Digital çağda yaşanan ilk global kriz, beraberinde her gün bitmek bilmeyen ve virüs gibi yayılan negatif ekonomi haberlerini de getirdi. Son dört ayda, aynı yirmidört saat içerisinde dünyanın üç bir tarafındaki (Asya Pasifik, Avrupa, Amerika) borsaların değer kazandığı neredeyse tek bir gün bile görmedik. Nikkei ve Hang Seng biraz artsa, FTSE 100 veya CAC 40 kırmızıya geçti, DOW ve NASDAQ yükselir gibi olsa, DAX negatifte kaldı.

Son yedi sekiz yılın naif olarak nitelendirilebilecek gelecek-iyimserliği ve daha çok kazanma hırsı ile pompalanan finansal borsalar gerçek değerlerini ararken, sarkacın dengesi iyice bozuldu. Ve bunun sonucunda dünyanın dört bir tarafında gerçek ederinin çok altına düşmüş binlerce şirket ortaya çıktı. Finansal piyasaların öngörülemez bir hal alması ise -bireysel- tüketimi frenledi. 11 Aralık'ta Dünya Bankası'nın açıkladığı beklentiye göre; dünya ticareti 1982'den bu yana ilk kez artmayacak. Ticaretin artmaması üretimin ve her bir ülkenin (şirketin diye de okunabilir) ihracatının da azalması anlamına geliyor kuşkusuz. Bunun çok tatsız sonucu ise, işsizliğin artması ve (iyi bir) geleceğe olan inancın azalması. Hal böyle olunca da, sosyal kırılmalar yavaş yavaş hissedilmeye başlandı. Üniversiteyi bitirdiğinde ayda kazanacağı 700 EURO maaş ile kendine (iyi bir) gelecek kuramayacağını düşünen Yunanlı gençler, bu durumun ilk örneği. Büyüme hızının azalacağı Çin'de beklenen sosyal kırılmalar ise, aklıbaşında herkesi ciddi ciddi kaygılandırıyor.

Bütün bu yaşananları üstüste koyduğumuzda, 2009'un tüketim açısından oldukça farklı bir yıl olacağını rahatlıkla öngörebiliriz. Batı tarzı tüketim, belirleyici bir şekilde bireylerin ruh hallerinden tetiklendiği için, bu ruh halleri ile ilgili öngörülerini 2009'da tüketim davranışlarında yaşanacakların temelleri olarak alabiliriz.

2009'da yaşanması olası “ruh halleri”ni beş-altı başlıkta toplarsak ...

- Tedirginlik, kızgınlık, gerginlik
- Ekonomiye tüm diğer kaygıların (estetik, lezzet, eşleme, gösteriş, alışkanlıklar, ...) önüne almak
- Mantiği duyguların önüne almak
- Meseleleri daha fazla ciddiye almak, hayatın keyfini daha az çıkartmak
- Özüne, içine dönmek, basit olanı aramak
- “Ben” yerine “biz” demek, daha fazla sosyal dayanışma

Modern kapitalizmin gerçek ile imtihanı hepimizin tüketim ile ilişkisini yeniden tarif ederken, alışverişe gitme sayımızdan, akaryakıt alırken pompayı kontrol etmeye, gardrobumuza daha dikkatli bakmaktan, internette daha ucuzunu aramaya kadar hayatımıza yepyeni şeyler katacağımız bir yıl bizi bekliyor.